

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 860 Lej
Fél évre ... 460 Lej
Negyed évre ... 240 Lej
Havonta ... 80 Lej

Hirdetések díjazás szerinti

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival 15 db

Az európai nemzeti kisebbségek kongresszusa.

Uta: Ewald Ammende dr., eszt országgyűlési képviselő, a kongresszus előkészítő-bizottságának elnöke.

Jelentettük már, hogy az európai nemzeti kisebbségek augusztus 25-től 27-ig nemzetközi kongresszust tartanak Genfben. Ma módunkban van közölni a kongresszus szervezőjének, Ewald Ammende dr.-nak érdekes cikkét. Ammende dr. esztországi képviselő kezdeményezte az európai kisebbségek vezéreinek első összejövetelét 1925. októberében, nagy része volt az esztországi kisebbségi autonómia megvalósításában és a mostani konferenciát is ő készítte elő. Ezért cikke általános érdeklődésre tarthat számot.

Amikor az elmúlt év október 15-én mintegy 30 európai kisebbség vezetői, közöttük ellentétes csoportok politikusai — szlovének Ausztriából, németek Szlovéniából, litvánok Lengyelországból, lengyelek Litvániából, dánok Németországból, németek Dániából, stb. — összejöttek a genfi „Salle des Amis de l'Instruction”-ban és megegyeztek a kisebbségi politika alapelveibe, megszületett az egységes európai nemzetiségi mozgalom. Az egyes nemzetiségek addig külön törekvései helyébe az összes kisebbségek akarata lépett. Miben áll az európai kisebbségek törekvése? Szabad tevékenység minden téren az állam kebelén belül, vagyis kulturális önkormányzat. Eddig a különböző kormányok individuumoknak tekintették a kisebbségi nemzetekhez tartozókat. Ennek a felfogásnak meg kell szűnnie, a kisebbségek egységet alkotnak és ezért egységként kezelendők.

A kisebbségi kongresszus nagy jelentősége abban áll, hogy az egyes kisebbségek vezetői a határozatok érvényesítése terén befolyást gyakorolhatnak anyaországuk kormányainál. (Igy a csehországi németek a berlini kormánynál, stb.) Ennek gyakorlati értéke felbecsülhetetlen, mert viszonyosság alapul. Ettől eltekintve a kongresszusokon bizonyos együttműködés alakult ki. Igy közös blokkba tömörültek Európa tízféle német kisebbségei. A német példát követték a magyar kisebbségek: a csehszlovákiai, romániai és jugoszláviai magyarok között szintén együttműködés alakult ki. Sorrendben harmadikként a lengyelek fogtak össze.

Középeurópában a népek egymással elvegyültek, igazságos határokat nem lehet vonni, minden határkiigazítás új kisebbségeket tenemtene. Ezért szükséges a kisebbségi követelések teljesítése és az elégedetlenség megszüntetése.

A tavalyi első kongresszuson a következő kisebbségek vettek részt: magyarok Jugoszláviából, Csehszlovákiából és Romániából, lengyelek Németországból, Csehszlovákiából és Lettországból;

szlovének és horvátok Olaszországból és Ausztriából; zsidók Litvániából, Lengyelországból, Csehszlovákiából és Lettországból; németek Csehszlovákiából, Lettországból, Esztországból, Litvániából, Olaszországból és Dániából; dánok Németországból; litvánok Lengyelországból; ru-

nek Csehszlovákiából; lausitzi szerbek Németországból; svédok Esztországból; oroszok Esztországból.

Az első konferencián tehát mintegy 40 millió ember volt képviselve. Ezekkel a csoportokkal azonban korántsem merül ki a nemzeti kisebbségek száma. A küszöbön

álló konferenciára újabb csoportok jelentkeztek, így a katalonok Spanyolországból, csehek és magyarok Ausztriából, lengyelek Romániából, bolgárok a különböző balkáni államokból és mások.

A genfi kongresszus célja a kisebbségi problémák megoldása békés uton. Hiszem, hogy ez az együttműködés nagy haszonnal fog járnai nemcsak a jozaikért küzdő kisebbségekre, hanem az európai békére nézve is.

Szétesik a keresztény nemzetvédelmi liga.

Cuza professzor teljes bukása. — Mit kívánnak Zelea-Codreanuék, akik a fascista-pártba való belépéssel fenyegetőznek.

(Bucuresti, aug. 12.) Kétségtelen, hogy az utóbbi időben mind jobban elmérgesedett személyi viszálykodások, de különösen Zelea Codreanu kilépése miatt, a keresztény nemzetvédelmi liga az utolsó óráit éli. Codreanu legutóbbi manifesztációja alapján ugyanis, — amilyen, mint megirtuk, felhívást intézett elvbarátaikhoz, hogy lépjenek át vele együtt a fascista pártba, — igen élénk összetűzés támadt a liga reorganizálását követelő és napról-napra nagyobbodó disszidensek és a liga elnökének, dr. Haralamb Vasiliu-nak személyes hívei között. Az elégedetleneknek, különösen Cuza tanár személye ellen van kifogásuk, akat erélytelenséggel és hanyagsággal vádolnak, amiért több nagyfontosságú kérdés felett egyetlen fejbólintással tért napirendre és szándékosan elmulasztotta a liga nagygyűlésének összehívását.

A Cuvantul jelentése szerint a disszidensek a tegnapi napon az alábbi pontokból álló követelésüket terjesztették a liga elnöksége elé:

1. Cuza professzor csak mint tiszteletbeli elnök szerepeljen a ligában, míg az aktív elnök Zelea Codreanu legyen.

2. Catuneanu tanárnak az elnöki kérdésben benyújtott indítványa módosított legyen olyanformán, hogy ha az elnök személye körüli tárgyalások nem vezetnének eredményre, a keresztény liga élére egy három tagból álló direktórium neveztesse ki, amelynek Zelea Codreanu, Catuneanu és Valeriu Pop legyenek a tagjai.

3. A bucaresti-i tagozat elnökének, Iliescunak az elmozdítása.

Ezek volnának az elégedetlenek kívánásai, akik kijelentették, hogy ellenkező esetben kiválnak a ligából és Zelea Codreanuval a román fascista pártba lépnek át.

Az erélyes támadásra vonatko-

zón Cuza professzor ma kijelentette az újságíróknak, hogy a disszidensek követelése egész tulzott és tulajdonképpen a liga felbomlását célozzák, amennyiben Codreanuék már az első pillanatban tisztában voltak azzal, hogy követeléseiket még a liga esetleges katasztrófális összeomlása árán is visszautasítják.

Amíg itt így folyik a harc, addig a többi pártok között szünet nélkül folynak a fúziós és kollaborációs tárgyalások. Igy Maniu Gyula ma délután, hosszabb tanácskozást folytatott Madgearu parasztpárti vezérrel. A tárgyalás befejezése után Maniu kijelentette a sajtó munkatársai előtt, hogy az eszmecsere csupán a szeptemberi időszak választásokra vonatkozott, amely alkalommal a nemzeti párt a parasztpárttal közös listával fogja a harcot felvenni. Fuzióról, vagy kollaborációról ezen a tanácskozáson nem volt szó.

borációról ezen a tanácskozáson nem volt szó.

Duca volt külügyminiszter ma Brassóban hosszabb tárgyalást folytatott Dobrescu Auréllal, nemzeti párti képviselővel, aki a nemzeti és liberális pártok közöledésének ismert híve. A liberális párt részéről különben felhatalmazták a Radort annak konstatálására, hogy azok az egyre visszatérő hírek, mintha a liberális párt kollaborációs ajánlatot tett volna a parasztpártnak, amely ezt az ajánlatot visszautasította — nem felelnek meg a valóságnak. A liberális párt elnöksége kijelenti, hogy ezeket a fantasztikus híreket parasztpárti körök terjesztik, amelyek azt szeretnék plauzibilissé tenni, hogy a parasztpárt már annyira hatalmas, hogy megengedheti magának egy képezetbeli együttműködésnek visszautasítását is.

Elmaradt Aradváros tanácsulése.

A polgármester felhívása a tanács tagjaihoz.

(Saját tudósítónktól.) A ma délutánra hirdetett városi tanácsülés a tagok nagyrészenek meg nem jelenése miatt — határozatképtelenség címen — elmaradt. Pedig fontos ügyek szerepeltek a tanácsülés programjában, olyan ügyek, amelyeknek halasztása kárt jelent a városra nézve s amelyeket ma még sem lehetett letárgyalni, mivel a tanács tagjaiból mindössze 14-en jelentek meg. Délután 5 órakor Robu János dr. polgármester sajnálattal konstatálta, hogy a tanács nem határozatképes s az ülést pénteken délután 4 órára halasztotta el. Egyszermind felkérte Olariu városi titkárt, hogy vegye jegyzőkönyvbe azoknak a tanácsstagoknak neveit, akik a mai ülésen megjelentek. Ezek eisősorban a permanens bizottság tagjai: Nasta Viktor, Rozvan Pál, Zima Tibor, Reinhart Gyula voltak, a nagytanácsból pedig Vásárhelyi Janka, Rózsay Ferencné, Moldovan Silvius dr., Parecz Béla dr., Papp Illés, Variassy Lajos, Schütz Henrik dr.,

Adler Andor, Steigerwald Alajos és Vostinar György voltak jelen.

Robu János dr. polgármester ezután felkérte a sajtó képviselőit, hogy a következő nyilatkozatát közöljék:

— Nyomatékosan kérem ezúton is a tanács tagjait, hogy a holnap délután négy órakor kezdődő ülésen valamennyien feltétlenül jelenjenek meg. Fontos ügyek várnak elintézésre, s ha sürgősen nem határozzunk azokban, a legnagyobb zavarok állhatnak be, ily különösen fontos és sürgős, a városnak tűzfával való el látása. A fa ügyét a miniszteri jóváhagyással együtt legkésőbb a hó végéig el kell intézni, mert különben Arad télen fa nélkül marad. A költségvetés módosítását is el kell végezni, mert feloszlás esetén a comisia interimarének nem állana módjában pénzt folyósítani s ebből is kétségtelenül hátrány származik a városra nézve. Mindenkinek érdeke, hogy a város ügyei rendben folyjanak, tehát újra felkérem a tanács tagjait, hogy a holnapi tanácsülésen minden bizalommal jelenjenek meg.

A vak hős különös sorstragédiája.

Miért lett öngyilkos a budapesti nagytrafik rokkant tulajdonosa — Beképzelt féltékenység vitte halálba a szerencsétlen embert.

Jelentettük azt a megrendítő drámát, amelynek szomorú hőse egy budapesti vak főhadnagy volt. A tragédia igazi okát budapesti tudóstónk most az alábbiakban világítja meg:

A Teréz-köruti nagytrafiknak megint szenzációja van. Nem az első. Volt már több is, ami a közönségnek esetleg szenzáció volt, a bentlőknek pedig tragédia. Mintha a végzet lebegne azon a trafikon. Egy özvegyasszonytól vették el. Akinek az a trafik jelentette a kenyerét. Nem a melódiák, melyek emberek ezreit gyönyörködtették, nem a férje melódiái. Konti József, diadalmas operettek zeneszerzője, nem hagyott kincset, vagyont maga után. Ha a trafik nem lett volna, éheznie kellett volna özvegyének. És a trafikot elvették. Az özvegyet az uccára telepítették. Akiknek adták, azok közül az egyik már meghalt. Maga oltotta ki az életét. Azután más bajok jöttek. Hütlenségre kezdtek. Vizsgálatok jöttek melyek teljesen tisztázták azt, aki meghalt. Mind szenzáció volt. Most azután megvan a legnagyobb szenzáció. Még egy tulajdonos akart megválni a trafikjától, az életétől. Micsey László vak főhadnagy mérget ivott. Atok ez? Vagy csak véletlenek találkozása?

Hat esztendővel ezelőtt a kis redakcióban, ahol akkor dolgoztam, fekete szemüveggel, vezető karján, bekopogtatott egy fiatal ember. Egyenruhában.

— Micsey László vagyok, főhadnagy, a háboruban elvesztettem a szemem világát.

Azután a hóna alól papirtekercset szedett elő, bizonytalan, reszkető kézzel bontogatni kezdte és kiteregette az asztalra. Egy plakát volt.

— Kérni jöttem az urakat. A feleségem operaénekesnő, hangversenyt tart a városban. Nem sok pénzem van, nem tudom megfizetni a reklámat, tegyék meg nekem, a világtalan szemeimnek, hogy a hónunk alá nyuljanak. Tesék elhinni, megérdemli a feleségem. Nagy művész. És olyan jó feleség. A legjobb asszony.

Azóta hat év múlt el. Micsey László, 37 éves vak főhadnagy veronállal megmérgezte magát, mert azt hitte, hogy a felesége hütlenségre megy, megcsalja őt.

Aki ismerté őket, az életüket, aki ismerté a feleségét, mindenki tudta, hogy képtelenség. A felesége asszonyszepe volt, aki talán nem ilyen életre gondolt. Hanem sikereket, mámoros estéket álmodott, estélyi ruhás ragyogó asszonyokat, frakkokat, tapsokat, hírt, dicsőséget. Operaénekesnő volt. Művész. És úgy indult minden, hogy megjön a hír, megjön a név. Amerre fellépett, siker aratott. Megismerték. Mások is várták. Azután egyszerre az álmoknak vége szakadt. Kialudt két lámpás. Az egyik a férje szemében és az a kialvó láng eloltotta a másikat is, mellyel az asszony indult el, hogy megkeresse vele a dicsőséghez vezető utat. Művész, ahogyan az ember elképzelt, talán kegyetlen, aki lerázza ma-

gáról a ballasztot. Micsey László, mikor kiesett a kezéből a jövő utját mutató lámpa, nem kapott utána. Üresen maradt kezével megragadta világtalan férje kezét, elfelejtette az álmaikat és most már ő vezette az urát. Egy szó, zugolódás nélkül.

Micsey László pedig, mikor egy percre elengedte a kezét, tapogatózva rejtektutakra indult. Detektívekhez ment. Hogy lessék az asszonyt, mert azt hiszi, rossz asszony lett belőle.

Két ember, szeretik egymást, ölni tudnának egymásért és ide jutottak. Mert a kor azt mondja, csak annak hiszek, amit látok. Micsey László a kor gyermeke volt, kit ezenkívül a háború is megrontott. Nem hitte el, hogy lehet valaki őszintén jó is, ha szép és az ura nem látja, mit csinál. A detektívek egymásután hozták jelentéseiket. A felesége jó, hü, becsületes, csak az urának él. De Micsey László nem látott, nem tudott hinni semmit. Ujra detektívekhez ment. Másokhoz. Ujakkhoz. Pato-

logikusan megváltozva, mániákusan bizva, remélve, hogy egyszerre csak pozitív lesz a jelentés, és azt mondja:

— A feleséged megcsal.

Most már jöttek a sikoltozások. A kiáltások. Marták egymást. Akik szerették egymást. A szerencsétlen ember aki szemével a hitét is elvesztette, nem akarta még az uccára sem kiengedni a feleségét.

— Hát mit akar, magához láncolni, mint a kutyát — hallatszott az asszony sikoltása.

Azután kicsapódik az ajtó, egy vak ember izgatottan, kezét maga előtt kiterjesztve utnak indult a halál felé. Miért? A világon senki nem bizonyíthatta, hogy a felesége hütlenségre ment. Akiket ellene bérelt, azok is azt jelentették, hogy jó. És ő mégis elindult a veroná felé, mert a hite rendült meg. Mert a kor azt mondja, csak annak higgy, amit látsz. Nincs Isten, mert nem látod, és nem lehet hinni a feleséged, mert nem lehet, hogy hü legyen szép asszony egy vak emberhez.

Hofrichter — redivivus.

Ismét a bíróság előtt a méregkeverő főhadnagy.

(Bécs, augusztus 12.) Hofrichter Adolf volt vezérkari főhadnagy nevére még sokan emlékezni fognak. A háború előtt életfogytiglani fegyházra ítélték, mivel mérgezett pirulákat küldött több tisztársának, akiket el akart tenni láb alól, hogy előléptetése hamarabb menjen.

A háború után szabadlábra került és más nevet vett fel. Néhány év óta Bécsben élt és egy építési vállalat tisztviselője volt. Tavaly főnöke felmondott neki, mire Hofrichter pert indított ellene és felbérelte egyik barátját, hogy csál-

ja ki főnökét Bécs környékére és verje el.

A felbérelt barát azonban nem hajtotta végre a megbízást, hanem jelentkezett a kiszemelt áldozatnál, a főnökénél és mindent elmondott neki.

Ezért az ügyvédség bírnádi eljárást indított Hofrichter ellen. A most megtartott tárgyalást a bizonyítás kiegészítése végett elnapolták. Hofrichter a tárgyaláson igen kihívón viselkedett és a bíró egy közbevetett kérdésére közölte, hogy jelenleg emlékiratainak megírásával van elfoglalva.

Fegyelmi eljárást indítottak a magdeburgi vizsgálóbíró ellen.

Teljes rehabilitációt követel a védő a botrányporban. — Ünneplésben részesítette a közönség Haas vezérigazgatót, mikor a fogházat elhagyta.

(Berlin, augusztus 12.) Az andersaalei naumburgi legfelsőbb törvényszék fegyelmi tanácsának döntése folytán Kölling magdeburgi bíró ellen a fegyelmi eljárást megindították.

Amikor Haas Rudolf, az ártatlanul letartóztatott vezérigazgató, a felelősségi bíróság négyórás tanácskozása után végre elhagyhatta a fogházat, a kapuban várakozó tömeg megéjenezte. Meglehetősen lesoványodott, öt kilóval könnyebb, mint letartóztatásakor volt. Cellájában naplót írt. Az első napokban meg volt győződve róla, hogy hamarosan kiszabadul. Azt hitte, hogy az összes magdeburgi bűnügyi nyomozók jóindulattal vannak iránta. A negyedik napon jött azonban a család. Megbámulták. Így vezették a vizsgálóbíróhoz és ez dörgő hangon szemébe vágta, hogy gyanús a gyilkosságra való felbujtásban. Három hét telt el és a harmadik hét végén már úgy érezte, hogy nem bírja tovább az idegfeszültséget. Ekkor már ezt írta naplójába: „Gyakran

úgy érzem, mintha elvesztettem volna az eszemet és talán tényleg elkövettem valamit transzállapotban?”

Olvasni nem tudott és fel-alá járt a cellájában. Amikor végre értesült Schrödernek és menyasszonyának beismerő vallomásáról, nagy kö gördült le szívről és megkönnyebbülten írta naplójába: „Végre szabad vagyok!” A szabad ság azonban napokig váratott magára, mert Kölling vizsgálóbíró különböző ürüggyel vonakodott intézkedni. Haas Rudolf védőügyvédje kijelentette, hogy Haas szabadonbocsátása csak az első lépés. Teljes rehabilitációt követel és azt, hogy hivatalosan tisztázzák Haast minden gyanusítástól. A védőügyvéd, akinek hetek óta megtiltották, hogy az aktákba beletekintsen, azt sem tudja, hogy vajon Haast mivel gyanusították. Ha valóban olyan tanúk akadnak volna, akik eskü alatt azt vallották, hogy a Haas-család a gyilkos Schröderrel összeköttetésben volt, akkor ezek ellen a tanúk ellen

hamis eskü címén tesznek feljelentést.

A védő második feladatának, annak kiderítését tekintli, hogy kik és milyen módon adtak Schrödernek és a vizsgálóbíróknak lehetőséget arra, hogy Haas Rudolfot bekeverjék a gyilkosságba. A Berliner Tageblatt Haas szabadonbocsátása után most már Kölling vizsgálóbíró és segítőitársai ellen sürgeti a vizsgálat megindítását. Várják továbbá, hogy az igazságügyminisztérium terjedelmes hivatalos jelentést ad ki a magdeburgi botránnyról. Hildegard Götz, Schrödernek szabadonbocsátott menyasszonya ellen újabb gyanús adatok merültek fel, úgy, hogy valószínűnek tartják újabb letartóztatását. Egyes újabb mozzanatokból nyilvánvaló, hogy előzetesen tudott völegénye gyilkossági tervéről. Állítólag ő tette közlé egy magdeburgi újságban azt az apróhirdetést, amelyben Hellinget felszólítják, hogy kauciót hozzon magával.

Toronyavatás Lippán.

A lippai reformátusok kettős öröminneve.

(Saját tudósítónktól.) A lippai református egyház agilis lelkesze, Pálur István nemes olt tüzött ki maga elé s ez az akció — a lelkész buzgó munkássága és sokak áldozatkészsége révén — teljes sikerrel járt. Pálur irodalmi munkáit áruba bocsátotta s a befolyt jövedelemből igen szép tornyot építtetett egyházának, amelynek felavatása ünnepi keretek között történik meg vasárnap, augusztus 15-én s az ünnepségre ezúton hívja meg az érdeklődőket a lippai református egyház. A toronyavatás napját megelőzően, szombaton, augusztus 14-én este 9 órai kezdettel a lippai Central-szállóban művészestély lesz a következő műsorral:

1. Töllössy Magda hegedűművész nő fellépte. Zongorán kíséri: Perlusz György. 2. Szabolcska Mihály versel. Előadja: Dr. Szabolcska Mihály ref. lelkész Temesvár. 3. Négykezes. Előadja: Szlavik Elza és Magda. 4. Alkalmi beszéd. Elmondja: Pálur István ref. lelkész. 5. Dalok. Énekek: Jakab Vilma és Movrin József Temesvár. 6. Szól a harang. Színmű 3 felvonásban. Szereplők: Reimbold Margit, Mihály Ducl, Popa Baba, Tamássy Maca, Gavrilovics Olga, Kajdy László, Nedenbach János, Csudán György, Lederer Gusztáv, Zahoranszky József. 7. Gavrilovics Olga magánszáma. 8. A 72-es órház. Vigjáték, 1 felvonásban. Személyek: Popa Baba, Csudán György, Zahoranszky József.

A toronyavatás vallásos jellegű ünnepélye vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a lippai református templomban. Az ünnepség és az estély iránt máris nagy az érdeklődés s vidékről is sokan jelentették be részvételüket. A vendégeket, valamint a presbiteriumot az avató-ünnepség után Pálur lelkész megvendégeli a parochián.

— Eltűnt aradi fia. Mittermann Sándor aradi lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy kiskoru fia napokkal ezelőtt eltávozott a Str. Protopopescu (Bethlen-uccai) lakásáról és azóta nem tért vissza. A rendőrség nyomoz.

Arad törvényszéki elnöke Mária királynénál.

Az uralkodónő ötórás teáján vett részt Barbura Sever és felesége. — Hogyan él a királyné Szovátán.

(Saját tudósítónktól.) Ma érkezett vissza Aradra háromheti nyaralása után dr. Barbura Sever az aradi törvényszék elnöke és felesége, akik három hetet töltöttek Szovátán. Az aradi törvényszéki elnök és felesége nyaralásának kétségtelenül érdekes epizódja volt, hogy nagy kitüntetésben részesültek: résztvettek a Szovátán nyaraló Mária királyné ötórás teáján, amelyre mindössze 25 vendéget hívtak meg. Dr. Barbura Severné — kérésünkre — ma igen érdekes részleteket mondott el a királyné nyaralásáról s az általa rendezett ötórás teáról.

Ünnepélyes fogadtatás.

— Nagy sürgés-forgás, óriási izgalom uralkodott augusztus 1-én a szovátai fürdővendégek között, — kezdte dr. Barbura Severné. — Este 7 órára várták Őfelségét és Ileana hercegnőt. A magas vendégek részére lenn a faluban, a Steinbach-villát rendezték be, egy gyönyörű kerttel körülvett emeletes villát, amely mellett egy kis patak folyt. A környék legfestőibb fekvésű villája ez. A földszinten hatszobás lakosztály, elegánsan berendezve várta Mária királynét, míg az emeletet Ileana hercegnő számára rendezték be. Este — az érkezéskor persze, — az állomáson volt mindenki. Annyi virágcsokor volt a várakozók kezében, hogy az ember szinte virágos kertben képzelte magát. Végre, egetverő „hurra” kiáltások közben befutott a vonat. Őfelsége Ileana hercegnővel és két udvarhölgyével, Cantacuzino hercegnővel és Irina Popovitch kisasszonnyal szállt le a vonatról. Mögötte Vladescu ezredes, szárnysegéd állott. A királyné kedvesen mosolyogva fogadta az üdvözléseket s eléje szórt virágokat, majd autón a villába hajtatott. Megérkezése alkalmával gyönyörű nemzetiruha volt a királynén, aranyóvval, amelyben arany tör volt s kétoldalt két csatt. Lábán piros csizma s a fejét egy turbánszerű gyönyörű fehér selyemsál fedte.

Ötórás teán a királynénál.

— Néhány nappal elutazásunk előtt — folytatta visszaemlékezéseit a törvényszéki elnök — aranysegélyt meghívót kaptunk. Őfelsége a királyné nevében udvarhölgyei meghívtak ötórás teára másnapra. Érhető nagy izgatottsággal várták a meghívottakat a felséges vendéglátó teadélutánját. Jóval előbb megjelentünk a gazdagon terített terrazonon, ahol élénk beszélgetés közepette érkezett el az öt óra. Ott voltak: Lepadatú pénzügyminiszterné, Bogdan Florea prefektus és neje, Nescan szenátor, Papp János cluji táblabíró és neje, Boierescu ezredes és neje, Sturdza Marius dr. igazgató-főorvos és neje, özvegy báró Jósika Samu, Pálmay Ilka az egykori magyar primadonna és még többen. Aradról rajtunk kívül ott voltak dr. Miclost Emilné s dr. Ghilezan Liviusné, Miclea Sever dr. aradi ügyvéd nővére. Meghívták még Mohora kisasszonyt és Indriest, a cluji opera két tagját.

Pontban öt érákor megjelent a királyné Ileana hercegnő és udvarhölgyei kíséretében. Először mindegyiküket bemutatott maának s kedves közvetlenséggel sorban megrázta mindegyikük kezét. Ezután asztalhoz ültünk. Nagyon közvetlen módon társalgott Mária királyné mindegyikkel, úgy, hogy azok is, akik eleinte félő tisztelettel hajoltak meg Őfelsége előtt s az asztalnál pedig valósággal meg sem mertek moccani, szintén felmelegedtek. A gazdag uzsonna alatt Bura Sanyi zenekara játszott, oly jól, olyan táncperdítően, hogy egy szimfy alatt még Őfelsége is tett néhány táncpéstep, tánc után pedig a két meghívott kolozsvári művész énekelt nagyon szépen, ugyannyira, hogy a felséges asszony is nagy tetszéssel tapsolt művészi éneküknek. A tea után megjelentek a fényképészek, akik Őfelsége engedélyével felvételeket készítettek, majd a királyné így szólt hozzánk:

— A fürdőben egy kiállítás van, amelyre el szeretnék menni. Kérem kísérjenek el.

Köpenyt vett, a kezében ezüstnyelű bottal gyalog elindult a fürdő felé, mindnyájunktól követve. Az uton óriási lelkesedés, nagy óváció fogadta Őfelségét, aki az ismerős körülvevőknek szíves készséggel kezet is adott. A kiállítás megtekintése után pedig azzal búcsuzott el tőlünk a felséges asszony:

— Remélem, hogy még viszontlátjuk egymást!

Őfelsége közvetlen, kedves modora mindenkire nagy marandó benyomást tett. A teadélután alatt Ileana hercegnő tálcával körüljárta a vendégeket s sorban megkínált mindenkit süteménnyel. Nem csoda, hogy az egész fürdő rajongó szeretettel veszi körül Mária királynét.

Hogyan él Őfelsége Szovátán.

Mária királyné nyaralása alatt igen egyszerű életmódot folytat. Reggel negyed 9 órákor, amikor a fürdővendégek nagyrésze még alszik, a királyné s Ileana hercegnő autón a tóhoz hajtatnak. Ott vannak egészen délelőtt 11 óráig. Külön pavillon áll rendelkezésükre. Amikor a felséges vendégek megérkeztek, a fürdőigazgatóság oszlopokkal kerítette el a tónak egy részét, amelyet a királynénak tartottak fenn. A királyné azonban, amint észrevette az elkülönítést, azonnal lebontatta az oszlopokat. Még ennyi kedvezményt sem akart igénybevenni. Érdekes, hogy a királyné még hívős időben is fürdik, akkor, amikor mi felöltöben járunk, Őfelsége nyugodtan fürdőt vett. Délelőtt 11 óra után visszahajtat a villába. Délután mindig meglátogat egy, a patakon túl lakó öreg székely házaspárt. Őfelsége különösen ezt az öreg házaspárt kedvelte meg és pallót is vezetett a patakon át, hogy minden nap felkereshesse őket. Innen ismét haza megy.

Örök szép emlék marad.

Mária királyné rendszerint angol uccai ruhában jár, viszont fogadtatásánál nemzeti kosztümöt

visel. Sokat sétál a kertben s egy szerűen él. Nemhíába áll a villa homlokzatán a nyugodt üdülés

jelszava — Lasati ma in pacel! (Hagyjatok békén!) Örökké szép emlékem marad az a rövid néhány óra — fejezte be dr. Barbura Severné — amint Románia királynéja mellett töltöttem... (m. r.)

Balfelé tolódik a szociáldemokrata Ausztria.

Uj programot szerkeszt az osztrák szociáldemokrata párt. — „Sokat kell átvennünk a bolsevista programból.”

(Bécs, augusztus 12.) Az osztrák szociáldemokrata párt új programot szerkesztésével van elfoglalva. Maga a párt hivatalos napilapja, az „Arbeiterzeitung” közli ezt avval a megjegyzéssel, hogy a régi, 1901-ből származó pártprogram elavult, mivel az abban foglalt követelések, mint a köztársasági államforma és szociálpolitikai törvények, hozása már megvalósultak.

Az új program igen radikális és sok bolseviki követelést magában foglal. A lap megjegyzi, hogy sokat át kellett venni a kommunisták programból, mivel a bolsevisták erélytelenséggel vádolják a szociáldemokratákat. A pártlap kifejti, hogy a szociáldemokrata párt meg akarja szerezni a hatalmat, hogy megakadályozzon monarchista és fascista puccsokat. Ettől eltekintve a cél a burzsoázia teljes elpusztítása és a munkásállam megvalósítása. Ezért az osztrák köztársaságnak is szüksege van a hadseregre s nem hat-

hatja végre a lefegyverzést. Mindig készen kell lenni az államhatalom teljes átvételére.

Az általános jellegű program-pontokon kívül az új program a következő követeléseket tartalmazza:

A munkanélküliség elleni biztosítás kiterjesztése az összes munkásokra és alkalmazottakra. A beteg-, baleset, agkori és rokkantbiztosítás kiterjesztése a kisiparosokra, parasztokra és a szabad pályán működőkre. Különböző egészségügyi követeléseken kívül a program az állam és egyház teljes szétválasztását hirdeti, ami még nincsen Ausztriában megvalósítva és utal a szociálisták végcéljára: a magántulajdon teljes ki-sajátítására.

Az új program nagy vonásokban már készen van, a kidolgozás azonban még folyamatban van. Ennek befejezése után a pártvezetőség rendkívüli kongresszust hív össze és ez fogja a programot pontról-pontra megtárgyalni és szankcionálni.

Kinevezték Zadrawetz utódját.

Luttor János dr. lett a magyar táborigazgató püspök

(Budapest, aug. 12.) Zadrawetz István táborigazgató püspök állása a frankhamisítás óta betöltetlenül várta új gazdáját. A magyar kormány részéről az a terv merült fel, hogy a táborigazgató püspökséget nem töltik be, hanem az állás egyházi teendőinek ellátására valamelyik főpapot kéri föl. Ez a terv azonban nem valósult meg, mert mint most egészen megbízható forrásból jelentik, a táborigazgató püspökséget Luttor János dr. ba-

latonfüredi plébánosnak kínálták föl, aki azt el is fogadta. Luttor dr. az ellenforradalom idején teológiai tanár volt Veszprémben és bizalmasa a fővezérségnek. Erdemei is ebből az időből valók, valamint a kommun napjaiban, amikor Luttor dr., mint a veszprémi ellenforradalmárok kiküldöttje, közel három hétig volt a szeged-alsóvárosi zárda vendége.

Luttor János balatonfüredi plébános a közeli napokban foglalja el új állását.

Aradváros tovább tárgyal a dollárkölcsonról.

Megadta a felhatalmazást a bankérdekeltségeknek

(Saját tudósítónktól.) Széles körben talált visszhangra az Aradi Közlöny mai cikke, amely a dollárkölcsonról foglalkozott. Mindenki helyesléssel fogadta azt a nézetet, hogy a városi tanács ne törődjék semmiféle szállongó hírrel, végezze kötelességét a város közönségével szemben. S így tehát folytassa le a tárgyalásokat, vegye fel a kölcsönt s dolgozzék tovább a város érdekében mindaddig, amíg lehet. A város vezetősége is osztja nézetünket, amit bizonyít az a tény, hogy ma délelőtt megadták a felhatalmazást a másik két ajánlattevő pénzcsoportnak is a tárgyalások megkezdésére, illetve a konkrét ajánlat megtételére.

Ma délelőtt dr. Erdős Sándor aradi orvos, a két ajánlat beterveztője felkereste Robu János dr. polgármestert, aki nyomban közölte vele, hogy az állandó bizott-

ság határozatából megkapja mindkét pénzcsoport részére a felhatalmazást s kérte, hogy szólítsa fel a két ajánlattevőt, hogy terjessze be feltételeit. Erdős dr. még a mai nap folyamán erről értesítést küldött a Vágó és Társa bankháznak és dr. Presszler Jenő bankbizományosnak. Az aradi orvos kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy értesülése szerint megbízó — nem törődve a felosztási hírekkel — feltétlenül hajlandó konkrét tárgyalásokba bocsátkozni a városi tanáccsal. Így semmi akadálya sincsen, hogy most már meginduljon a komoly akció az egymillió dolláros kölcsön felvételére. Ha pedig a kölcsön felvételére magára nem maradna idő, bizonyára megteszi az új tanács is, de megmarad Arad mostani vezetőségében az a tudat, hogy az utolsó pillanatig kötelességszerűen a város fejlődéséért s jobb jövőjéért dolgozott.

Felesége volt a megrontója a sánta bankárnak.

Pálffy Sándor különös élete, furcsa karrierje. — A szép asszonynak két déleog huszár is áldozata lett.

(Saját tudósítónktól.) Erdély-szerte nagy feltűnést keltett a megszökött budapesti bankár — Pálffy Sándor — leleplezése, akitől — mint megirtuk — kiderült, hogy a gyilkos Pitélynek természetes fia. Most módunkban áll, hogy a milliárdokat elikkasztó bankár furcsa karrierjét szinte lépésről-lépésre kövessük.

Pálffy 1882-ben született Kolozsváron. Akkoriban Pitély is Kolozsvárott volt urasági inas és hosszú ideig együtt élt Pálffy Sándor anyjával. 1882-ben született meg a gyermek. Pitély és az anya között a gyermek születése után elhidegült a viszony. Kapóra jött Pitélynek, hogy gazdája kisebb mulasztások miatt elcsapta, gyermekét és anyját elhagyva, Budapestre utazott és itt vállalt állást.

A magára hagyott asszony hosszú ideig titkolta a gyermekét, úgy hogy nem is tudtak róla. 1883. elején az asszony megismerkedett Pálffy Béla kolozsvári biztosításiügynökkel. Az ügynök megkérte a kezét és az asszony ekkor vallotta be, hogy Pitélytől néhány hónapos csecsemője van. Pálffy ennek ellenére is elvette a nőt és abban állapodtak meg, hogy a gyermeket már a házasság előtt örökbe fogadják. Az örökbefogadás meg is történt és az anya nevét viselő kis Sándor az örökbefogadó apa nevét kapta. Így lett belőle Pálffy Sándor.

Gyilkos apa.

A házasságból azonban a közbejött események miatt nem lett semmi.

1883. március 29-én díszteri palotájában meggyilkolva találták Majláth György gróf országbíró. A brutális gyilkosság felháborította az egész országot.

A rendőrség nagy eréllyel fogott a nyomozáshoz és a súlyos gyanuok alapján letartóztatta Berecz Józsefet, Majláth gróf huszárját, aki néhány napi vallatás után a gyilkosságot beismerte és bűntársait is elárulta. Berecz József már régebben tervezte, hogy gazdáját ki fogja fosztani. Ismeretségben volt hosszabb idő óta Spanga Pállal, Almássy gróf inasával és együtt beszéltek meg, hogy az országbíró kirabolják. Spanga ott is hagyta állását, hogy a rablást végrehajthassa és Berecz többször be is csempészte őt Majláth gróf lakosztályába. A rablásra alkalmas pillanat azonban nem kínálkozott.

Spanga csavarsás közben találkozott Pitélyvel, akit szintén inas korából ismert és a két facér urasági inas csakhamar jóbarátságot kötött.

Pitély elkéseredetten panaszkodott, hogy Kolozsvárról menekülnie kellett és most sehoh sem tud állást kapni. Nagy nyomorban volt és megemlítette, hogy azon tőri a fejét, hogy valami utómódon akár gyilkosság árán is pénzt szerezzen és Amerikába hajózzon. Spanga Pitélyben vélte megalkalmi azt a harmadik társat,

akit Majláth országbíró kirablásának végrehajtására meg kell nyerni. Közölte Bereczcel, hogy a véletlen milyen nagyszerű emberrel hozta össze. Berecz maga is felkereste Pitélyt és hármásban főzték ki a rablás minden részletét.

A bestiális gyilkosság.

Március 29-én este Majláth gróf a házában lakó vejénél, Pallavicini Ede örgrófnál volt vacsorán és féltizenegykor tért nyugovóra. A vacsora alatt Berecz

a kapust szivarért küldte és ezalatt beengedte a házába a két cinkost, Spangát és Pitélyt, akiket a saját szobájában rejtett el.

Majláth gróf hazatérése után Berecz segített gazdájának a levélközésnél, majd jelt adott társainak, akik berontottak a szobába. Spanga hatalmas konyhakéssel támadt Majláthnak és pénzt követelt.

A gróf elszántan ugrott neki a támadónak, dőfésre emelt karját megragadta és kiakarta csavarni a kést.

Ebben a pillanatban lépett akcióba Pitély, aki hátulról ugrott neki az országbírónak, letépette a földre, a mellére térdelt és az előre elkészített törülközővel betömte a száját. Spanga hurkot kötött a tehetlenné tett országbíró nyakára, megfojtotta, majd több késszurást ejtett a testén. A hűtlen inas ezalatt a pénzszekrény kulcsát igyekezett megkeresni, ezt azonban nem találta meg.

Igy meg kellett elégedni a gróf órájával és pénztárcájával, amelyben hatszáz forint volt.

A két cinkos a rablógyilkosság elkövetése után a ház bástyára néző erkélyén át kitélen leereszkedett és az éj sötétjében eltűntek. Berecz, mintha misem történt volna, lefeküdt ágyába. Az elrabolt órát és pénzt Pitély vitte magával és másnap délelőtt a három cinkos megosztotta az értékeken. Két nappal később tartóztatták le Bereczet, harmadnap pedig Pitélyt. Spanga, amint megtudta, hogy Bereczre gyanakodnak, Bécsbe szökött és egy bécsi ékszerésznél értékesítette a meggyilkolt gróf óráját. Az óra alapján sikerült azután Bécsben a harmadik tettest is elfogni.

Füstbement házasság.

A tettesek letartóztatásáról és vallatásáról hasábos tudósításokat közöltek az akkori lapok.

Amikor kiderült, hogy Pitély az egyik gyilkos, akkorra Kolozsvárott Pálffy Sándor örökbe fogadása már megtörtént, a házasságról azonban Pálffy hallani sem akart.

A kisgyermeket azonban annyira megszerette, hogy magánál tartotta. Pálffy rövidesen meg is nősült és Barta Klára kolozsvári leányt vette feleségül.

A sánta Pálffy karrierje.

A kis nézma Sándor gyermekéig került ki a pólyából, máris

egymásután támadták meg a gyermekbetegségek. Angolkórt kapott és annak ellenére, hogy Pálffy gondosan kezelte és ápoltatta, az angolkórból nem tudott teljesen gyógyulni, úgy hogy a fiú egész életére sánta maradt. Ezt az angolkórból visszamaradt sántaságot az üllőiúti kurzusbankár ügyesen felhasználta arra, hogy harctéri sebesülés következményének mondotta. Pedig éppen sántasága miatt sohasem volt katona. A fiú később Pálffy Béla nővéreihez, Puskás Sándornéhoz és Borszéki Istvánnéhoz került Brassóba. A két urihölgy gondosan nevelte a fiút, iskolába járatta, majd a kereskedelmi iskola elvégzése után Budapestre küldték, hogy itt állást keressen. Egy kis bank gyakornoka lett a zifju Pálffy Sándor.

Öngyilkosok a szép Pálffyné miatt.

Itt Pesten vette el Dobsa Miklós dúsgazdag losonci földbirtokos leányát. Dobsa első felesége halála után gyermeket nevelőnőjét vette nőül, aki mellett igen költséges és könnyelmű életmódot folytatott, úgy hogy csakhamar eluszott a vagyona. A maradványból Dobsa Rákosszentmihályon házat vett és oda költözött családjával. A viruló szépségű leányának, a későbbi Pálffynénak, Dobsa Gabriellának három udvarlója volt: Babocsay Attila hu-

szárónkentes, Endes Péter huszár főhadnagy és Gagyi Sándor tanár. A három fiatalember vetekegett a leány kegyéért, pezsgős vacsorák, éjjeli szerenádok napirinden voltak.

Olyan eszeveszett versengés volt a három fiatalember között, hogy a pazarlás mindhármát rövidesen tönkretett.

Babocsay Attila huszárónkentes adósságai miatt föbelőtte magát, majd egy hét múlva ugyancsak anyagi tönk miatt Gagyi Sándor is revolverrel vetett véget életének, Endes Péternek pedig le kellett mondania a rangjáról.

Regényes szöktetés.

Az udvarlók öngyilkossága következtében a pletyka annyira szájára vette Dobsa Gabriellát, hogy menekülnie kellett Rákosszentmihályról. A ház már különben is túlságosan meg volt terhelve, a végrehajtók egymás kezébe adták a kilincset, úgy hogy a házat el kellett adni és Dobsák teljesen elszegényedve jöttek Budapestre egy molnáruccal albérleti lakásba. Pálffy Sándor, a kis bankhivatalnok ekkor ismerkedett meg Dobsa Gabriellával.

Regényes szöktetési kaland után megtörtént az esküvő és a fiatal pár a Ráday-ucca 34. számú házában bérelt lakást.

A kommun alatt Pálffy háziállami volt és ezt az állását használta fel arra, hogy a kékpénz és fehérpénz közötti beváltásokból vagyont gyűjtött, amely a későbbi banknak alapját képezte.

Békülni akar Bulgária.

(Szófia, augusztus 12.) A jugoszláv, a román és a görög követek tegnap délután öt órakor jelentek meg Burov bolgár külügyminiszternél, aki már várakozott a követekre. A három követ a jegyzék átadásánál hangsúlyozta, hogy Bulgáriával fenn akarják tartani továbbra is a jó viszonyt, de kénytelenek figyelmeztetni a bolgár kormányt, Bulgáriában különböző nevek alatt működő forradalmi komiték káros tevékenységére, aminek feltétlenül véget kell vetni. Kéri, hogy utasítsa a bolgár kormány a határmenti hatóságokat arra, hogy kötelességüket teljesítsék és léptessenek életbe szigorú rendszabályokat a forradalmi szervezetek tevékenységének megakadályozására.

Burov külügyminiszter a jegyzék szövegét tudomásul vette és kijelentette, hogy közölni fogja a kormányval, amely tanulmányozni fogja és rövid idő múlva érdemben is válaszolni fog. Az átadók kívánságára azonnal minisztertanácsot hívtak egybe és az arról kiadott hivatalos kommuniké informálta a bolgár közvéleményt a balkáni helyzet állásáról. A kommuniké hangsúlyozza, hogy minden remény meg van a konfliktus békés elintézésére. — A jegyzék általában kedvező benyomást keltett Szófiában, mert sokkal mérsékeltabb a hangja, mint várták és ezt Anglia közbelépésének tulajdonítják. A bolgár kormány máris nagyobb csapatokat küldött a határra, mert a határmenti kerületeket katonai igazga-

tás alá helyezi. A mai lapok a jegyzékkel foglalkozva megállapítják, hogy a szervezetek feloszlására vonatkozó kívánság nagy veszéllyel fenyeget. A jegyzék ugyanis nem írja körül, hogy milyen szervezetek feloszlását kívánják.

Bucuresti-i jelentés szerint a bolgár kormány válasza ma estig nem érkezett meg a külügyminiszteriumba, bizonyos azonban, hogy a választ jegyzék már szövegezés alatt áll. Szófiából ma este olyan hírek is érkeztek Bucuresztibe, hogy a bolgár kormány belátta, hogy a provokálás terén túlmént a megengedett határon és a válasz épen ezért engedékeny hangú lesz.

— Megyeértekezlet Menyházán.

Az aradvármegyei prefektura ma kérésztette el a szombaton Menyházán tartandó közigazgatási megbeszélések programját. Délelőtt 11 órakor Boneu Vazul prefektus a főszozabirakkal tart értekezletet, délután két órakor pedig a vármegye összes jegyzőivel. Ezeket a megbeszéléseket fejezi be az este kilenc órakor kezdődő megyebál. A prefektura intervenciójára pénteken estétől kezdődően minden Sebisre (Borossebesre) érkező vonatnak lesz közvetlen csatlakozása tovább Menyházán felé. Ez természetesen csak a péntek estére a szombati napra vonatkozik, míg visszafelé ugyancsak hasonló módosítások szükségesek a vasárnapra.

H I R E K.

Uccal verekedés két budapesti nagykereskedő között.

(Budapest, augusztus 12). Az Erzsébet-köruton ma délelőtt botrányos verekedés játszódott le. Szekulesz Ernő ismertnevi pesti kereskedő olaszországi üdülésének megkezdése előtt villáját Imre öccsének rendelkezésére bocsájtotta. Elfelejtkezett azonban arról, hogy a villáját ezt megelőzően egy Horovitz nevű urnak adta bérbe. Szekulesz Imre július elsején be akart a villába költözni, de akkor már a villában találta Horovitzot. Szekulesz Imre és Horovitz közt szóváltás keletkezett és véül is összepofozkodtak. Szekulesz Ernő tegnap tért vissza Itáliából és ekkor Horovitz elmondta neki a történeteket. Szekulesz erre magához kérte az öccsét, aki ma délelőtt meg is jelent nála és ekkor a fivérek verekedtek össze. Szekulesz Ernő Imrét ököllel sújtotta fejbe, mire Imre az uccára menekült le. Szekulesz Ernő és Horovitz azonban utána futottak és a kapunál utól is érték. Itt Szekulesz Ernő olyan ütésekkel mért öccsére, hogy a mentőket kellett hívni, akik súlyos sérülésekkel szállították kórházba. Szekulesz Imrét Szekulesz Ernő pedig a kerületi rendőrkapitányságra kísérték.

— Milyen idő várható. A meteorológiai intézet jelentése szerint egyelőre még száraz, meleg idő várható, később időváltozás valószínű.

— Averscu tábornok átutazott Aradon. Averscu tábornok, miniszterelnök ma éjszaka tizenegy órakor keresztül utazott Aradon. Az állomáson megjelentek a hatóságok fejei, azonban a miniszterelnök hálókocsijában tartózkodott. Averscu miniszterelnök Olaszországba utazott, ahol szabadságát tölti.

— Barabás Béla Jugoszláviában. Megirtuk, hogy Barabás Béla szenátor, az aradi magyarság vezére Jugoszláviába utazott rokonai meglátogatására. Barabás Béla vasárnap Szabadkára érkezett, ahonnan néhány órai tartózkodás után Miletics községbe utazott, ahol rokonai laknak.

— Butoiu vezérfelügyelő Aradon. Ma délelőtt Aradra érkezett Butoiu közizgatási vezérfelügyelő, akinek a megérkezésével kapcsolatban az a hír terjedt el, hogy a vezérfelügyelő a városi tanács dolgában jött Aradra. Butoiu határozottan megcáfolta ezt a hírt, s kijelentette, hogy két hét óta szabadságon van s így azt sem tudja, mi történik a fővárosban. A vezérfelügyelő elmondotta, hogy Lippán nyaral, s pusztán magánügyei dolgában jött Aradra. Butoiu délután felkereste dr. Robu János polgármestert, majd este visszautazott Lippára.

— Athelyezések az aradi rendőrségen. Sitariu Ilés rendőrkomisszárt a prefektus az elsőkerületi rendőrségre helyezte át. Ardelean György komisszárt a bünygyi osztályhoz és Stefan Jon tisztviselőt a harmadik kerületi rendőrségre helyezte a rendőrprefektus.

— Hajsza a lopott bicikli után. Baróczy Albert aradi lakos ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy kerékpárját néhány nappal ezelőtt ellopják és ma reggel az uccán meglátta; egy fiatalember biciklizett rajta. Utána szaladt, azonban a tolvaj észrevette és megszökött. A rendőrség megindította a nyomozást.

Védőszövetség Románia és Franciaország közt.

(Páris, augusztus 12). A Journal arról értesül, hogy a francia-román szerződés kimondja, hogy a szerződőfelek kölcsönösen garantálják egymás területi épségét, tehát valósgos védőszövetséget kötöttek. — A szerződés kifejezetten hivatkozik a kölcsönös segély kérdéseiben a népszövetségi egyezségokmány tizenha-

odik cikkelyére. A szerződés vitás ügyek elintézésére a locarnoi szerződésnek megfelelő eljárást köt ki. A felek kötelezik magukat arra, hogy az esetleges vitás kérdéseket a Népszövetség tanácsa elé terjesztik, annak javaslatát elfogadják és adott esetben alávetik magukat a döntőbírósi eljárásnak.

Betiltották Aradon a kávéházi táncot.

Az aradi rendőrprefektura szigorú rendelete a „táncdüh” megfékezésére. — A táncoló ifjuság panaszos jajszava.

(Saját tudósítónktól.) Sok aradi leány cseresznye- és eperajkáról szomorú sóhaj fog légberöppenni ennek a híradásnak a nyomán. Szomorú hírt közlünk, mely bizonyára nagy sajnálkozást, de úgy lehet tiltakozást fog kiváltani az érdekeit mindkét nemből ifjuságból, amely nyilván lépéseket is tesz, hogy ismét visszavarázsolják azokat a mai nappal nagy szigoruan megszüntetett szép táncos estéket, amelyeket a félretolt márványasztalok között éltek, gyönyörködtek végig. Hogy világosabbak legyünk, közhírré tesszük azt a rendeletet, amelyet az aradi rendőrprefektura a mai napon adott ki és már a mai nappal érvényesített is. A rendelet kimondja, hogy az aradi kávéházakban, vendéglőkben és egyéb olyan nyilvános helyeken, ahol a tánc nincs külön rendőrségtől engedélyezve, tilos a tánc. Táncolni kizárólag a bárhelyiségekben lehet, illetve szabad, ahol hivatasos táncosnők, aristák produkálják magukat. Az ilyen helyeken a nagyközönségnek is joga van hódolni táncszünetedélyének.

Eddig a rendelet, amelynek indokolása a következő: A prefektura elsősorban a közérkölcöskre tartja károsnak a kávéházakban és vendéglőkben kultivált táncolást. Másodsor; akik a kávéházakba, vagy vendéglőkbe mennek, azok vacsorázni, vagy szórakozni akarnak, az asztal mellett ilve, pezsgővel, borral, vagy feketével, de semmiesetre táncol, még akkor sem, ha az feketével, szőkével, esetleg barnával történik. Akik nem a táncért, hanem a kávéházért mennek a kávéházba, azok — így mondja a rendelet — méltán bosszankodhatnak, ha a táncoló párok orruk alá rugják a port. Akik pedig táncért akarnak a kávéházakba, vagy vendéglőkbe menni, azok ehelyett menjenek a bárókba, vagy maradjanak otthon, szóval olyan helyeket keressenek fel.

— Hangverseny jótékony célra. Az aradvármegyei prefektura ma értesítést kapott, hogy nagyszabású hangversenyt rendeznek hivatalos megrendezésben 18-án az aradi Kulturpalotában a Mária királyné legfőbb védnöksége alatt álló tüdőbeteg kórház javára. A hangversenyen a bucuresti-i Operaház két legnevesebb művésze és egy zongoraművész fognak szerepelni, s a koncert tiszta jövedelmét teljesen a tüdőbetegkórház javára fordítják.

— Katasztrófa előtt áll Franciaország. Párisból jelentik: A versaillesi nemzetsgyűlés viharos vita után elfogadta Poincaré pénzügyi javaslatát, miután Poincaré kijelentette,

ahol a tánc nem tilos. A kávéházakban viszont tartózkodjanak a táncolótól.

A rendelet indokolása elég logikus ahhoz, hogy megértse mindenki, akit illet. Azonban az igazság legalább is kétféle és az egyiket szembeállíthatjuk a másikkal, amely nem kevésbé lehet logikus. Elsősorban — mondják a kényyszerül szünetre kárthoztatott ifjak, leányok — önkéntelenül is adódik a kérdés, hogy az a tánc, amely a kávéházban káros a közérkölcöskre, miért nem káros a bárban? Másodsor, — mondják a táncolni akarók — akik pezsgővel, borral, feketével akarnak szórakozni, vagy akik vacsorázni mennek és semmi más nem érdekli őket, azok üljenek távolabb a táncköröndtől, ahol nem sebezhetik meg érzékeny erkölcsüket a táncoló párok, sőt megmelegülnek attól, hogy a táncosok orruk alá rugják a port. Mert — ez a legfőbb érviük a táncolni vágyó ifjaknak, talán véneknek is, — azt szeretnék ők tudni, hogy mégis mi az oka annak, hogy dacára az érzékeny orroknak és érzékeny erkölcsöknek, a kávéházakban — legelőször — már este hét órakor épen azokat az asztalokat foglalják le, amelyek legközelebb vannak a táncköröndhöz... Mi lehet ennek az oka? Vajjon nem az, hogy a kávéházban pezsgőző, borozó, kosztoló és feketéző vendégek szívesen gyönyörködnek a táncolókban, a szőkékben és barnákban...? Kétféle igazságot állítottunk egymással szembe, a hivatalos felfogást és a közvetlenül érdekeltek panaszos felsírását. Most már csak arra lehetünk kíváncsiak, vajjon nem daldalmasodik-e mégis egy harmadik igazság, amely nem lehet más, mint az, hogy ismét szabad lesz a kávéházakban és vendéglőkben táncolni azoknak a szegény táncolni vágyó fiatal pároknak, akiknek ugy is kevés más szórakozást nyújt ez a szomorú élet és ez az alvó Arad. (p. g.)

hogy az új francia kormány minden erőfeszítést megtesz a francia frank megmentésére, bár ennek dacára a frank árfolyama szinte katasztrófálisan zuhan. A kormány kénytelen a legrigorúbb intézkedéseket életbe léptetni a túke menekülése ellen. — Franciaországban az árak mindenütt megdöbbentő mértékben emelkednek.

— A nyugdíjak felemelése. Bucurestiből jelentik: Manoilescu pénzügyi államtitkár kijelentette, hogy a nyugdíjasok, jelenlegi illetmények alapul vételével a következő fizetésemelésben fognak részesülni: A hadügyi nyugdíjasok emelési aránya tizenöt százalék lesz, a polgári nyugdíjasok viszont százszázalékos

javítást kapnak. Azok a polgári nyugdíjasok, akik január elsején azonban már ötvenszázalékos emelésben részesültek, azok ezutal csak ötven százalékot kapnak.

— Autógázolás Aradon. Súlyos szerencsétlenség történt ma este hét órakor. Aradon a Neuman-gyár előtt Szalma Péter nevű aradi fiu kerékpárjával a Pécskai-uton közlekedett Arad felé és nem vette észre a mögötte robogó Ar. 185 jelzésű autómobil. Amikor az autó közvetlen közelébe jutott, a fiu megijedt és leest a kerékpárról. Az automobil keresztül futott a kerékpáron és a fiu balkarját súlyosan megsértette. A kerékpár teljesen összeszuszódott. Szalma Pétert az előhívott mentők beszállították a kórházba, ahol ápolás alá vették. A rendőrség megindította az eljárást, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

— A letartóztatott bucuresti-i ügyvéd bñlajstroma. Bucurestiből jelentik: Napokkal ezelőtt megirtuk, hogy az ilfovi ügyészhez néhány nappal ezelőtt vizsgálatot indított Tache Constantinescu sinaiai ügyvéd s ismert politikus ellen, akit két hitelezője azzal vádolt, hogy különböző címeken pénzt csalt ki tőlük, viszont a lejárati napján le akarta tagadni adósságát. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy Constantinescu egy állami tisztviselőt vett kölcsön közel félmillió lej, a mellyel a sinaiai játékbankot akarta megnyitni. Közben azonban más vállalkozásokba kezdett és az összeget elvesztette. — A vizsgálat abban az irányban is kiterjeszkedett, hogy miből tudott ilyen magas összegű hitelt nyújtani egy állami tisztviselő, azonban megállapítást nyert, hogy az illetőnek tekintélyes értékű magánvagyonra van. — Bucuresti-i munkatársunk jelentése szerint a napokban újabb feljelentések érkeztek Constantinescu ellen, amelyeket azok adták be, akiket hasonlóképpen károsított meg Constantinescu. Az ügyészség azonban a feljelentéseket egyelőre titokban tartja.

Lippafüred igazgatósága elhatározta, hogy szeptember és október hónapokban minden gyógyulást keresőknek 50 %-os kedvezményt ad.

— Duszgáz koldusasszony. Berlinből jelentik: A rendőrség ma megjelent Kabeletz Elza koldusasszony lakásán, hogy kilakoltassa, mert a házában lakók feljelentést tettek ellene, hogy szennyességével veszélyezteti lakótársainak egészségét. A rendőrség a koldusasszony szalmazsákjában harmincegyezer márkát talált aranyban, négyezer márkát ezüstben és negyvenkétezer márká értékű hadikölcsönt. Ezenkívül a szoba egyetlen butoradarájának, az asztalnak fiókjában találtak egy száz tizenhátezer márkáról szóló betétkönyvet.

— Öngyilkosság az aradi temetőben. Ma délelőtt fél 12-kor öngyilkossági szándékból a felső temetőben marószódával megmérgezte magát Farkas Mária 32 éves sésai lány, akinek apja jómódu gazdálkodó. — Farkas Mária a szerelmi bánat keserítette el annyira, hogy a halálba akart menekülni. Ugy látszik erre a célra nagyon romantikusnak találta a felsőtemetőt, ahol Braun Gusztáv véres szerelmi tragédiája játszódott le, sőt kikereste azt a sirt, amely előtt Braun Gusztáv Lázár Annuskát mellbelötte és öngyilkos lett. Az öngyilkosságot a temető őre vette észre, telefonozott a mentőkért, a kik a leányt be szállították a kórházba, ahol a nála talált iratokból azt sikerült csak megállapítani, hogy tettét szerelmi bánatában követte el. Kihallgatni nem lehetett, mert a maró folyadék annyira összegegette száját, hogy beszélni nem tud. Allápotja súlyos, de nem életveszélyes.

— Elfogott katonaszökevények. Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Jakab Kálmán szökött katonát, akit hónapok óta keresnek. Molodován detektívnek ugyancsak sikerült letartóztatnia Rácz László szökött katonát, aki egy esztendővel ezelőtt szökött meg és azóta Aradon a Ludig-tanyán bujkált. Mindkét katonaszökevényt átadták a térparancsnokságnak.

— Soffőrvizsga Aradon. Az aradi államrendőrség közli, hogy augusztus 25-én, délután 3 órakor soffőrvizsga lesz a rendőrség épülete előtt.

— Az áll. Poliklinika dr. Memeite főorvost szabadsága alatt dr. Tesic Svetolik, az intézet orvososa helyettesíti.

— Lábizzadás ellen Anosmin kapható a Rozsnyay-gyógytárban Arad. Csomagolópapír olcsón, Kerpelnél.

Sasfiók sirása.

Vágytam, — meszköztök, szöktem, — rántaláltak, nincsen a rabnak mire vágynia és nagy magányom hideg éjjelében csendesen sírok: a császár fia.

Régi csatázások, harcos rivallások szürödnek szépen a szívem felé, egy-egy kardbojtot rejtve, szétfekintek, hogy mezcsokolni vajjon lehet-e?

Ezerszer álmódott gyermekkori képek: aranygombok egy zsinóros ruhán, zászlók, kardpengés, harsonázó ezred, Napóleon, a császár, az Apám!

Nem maradt nekem más, mint e kopott rimék, álmokba mulni, eloszlam lassan, sápasztó nemtők szelid kézfozása, s hogy mindörökké Waterloo-t sirassam!

Komor embereknak, fehér leányoknak bus rabságomban, im, azt fizenem: A könnyebbülés isteni, szent napján gyűltek mellém, legyetek velem!

Lobogjon a zászló, zokogva jajongjon a csatákürt — a tulvilágig át —
— Hírsétek be majd szépen ibolyával, s úgy temessétek a császár fiát!

Szatmár, 1925. október 21-én.

Deida Icaé.

Megloptak egy aradi tisztviselőt.

Szokatlan kaland az aradi állomáson. — A jegyváltás különös epilógusa.

(Saját tudósítónktól.) Kellemetlen kalandja volt ma délután egy közismert aradi főtisztviselőnek. Az illető ur ugyanis a kora délutáni órákban telefonüzenete: kapott Temesvárról, hogy igen fontos ügyben azonnal utazzék át. A főtisztviselő nyomban kocsiba ült és kihajtatott a pályaudvarra. — Amint a pályaudvar előcsarnokába ért, hallotta, hogy a portás már jelzi a vonat indulását, illetve a beszállást. De a pénztár előtt nagy tömeg tolongott s ezért megkért egy, a pénztár előtt az első sorban álló fiatalembert, — akit már régebbi idő óta ismert látásból — hogy váltson neki is egy első osztályú jegyet Temesvárig, mert neki feltétlenül át kell utazni a délutáni vonattal Temesvárra, viszont allg pár pillanat van az indulásig s ő a fájós lábaival aligha tudná elérni a vonatot, ha a jegy kiadására várakozna. A fiatalember készséggel vette át: a 200 lejt, a főtisztviselő pedig beült

a vonatba. Gyors másodpercek mulnak el, a mozdony már fűtyül, a fiatalember azonban csak nem jelentkezik. A főtisztviselő kissé idegeskedni kezd, majd arra gondol, hogy sebah, a legrosszabb esetben bírságot fizet, de mégis átutazik Temesvárra. Egy ösztönös gesztussal a tárcája után nyúl, azonban a legnagyobb meglepetésére egyetlen bani sem volt a tárcában. A főtisztviselő kénytelen-kelletlen leugrott a már mozgásban lévő vonatról és az előcsarnokba sietet, majd az összes várótermeket és a perront is végigjárta, azonban a fiatalembernek híre-hamva nem volt sehol, nyomtalanul eltűnt a kétszáz lejjelel együtt. A főtisztviselő pedig szomorú lemondással beült a kisvonatba, ahol ismét kellemetlen szituációba került volna a viteldij miatt, ha a fülkében utazó hölgyismerősei élénk derűtség közben ki nem fizetik helyette az 5 lej „taxát.”

Élvezhetetlen trafikot gyárt a temesvári dohánygyár.

Sok penészes cigaretta kerül forgalomba. — Az aradi dohányraktár főnöke megvédi a dohányzó közönség érdekeit.

(Saját tudósítónktól.) Már hetek óta itt is, ott is panaszkodnak az aradi dohányosok, hogy igen gyakran kapnak penészes, élvezhetetlen árut: főképen sok a penészes a regale cigaretták között. Az aradi dohánytözsdeknél a temesvári dohánygyár cikkeit árusítják és a temesvári dohánytermékek ellen nemcsak nálunk, de mindenütt sok a panasz. Kétségtelen ugyan, hogy e bajok Aradon e tekintetben nem túl nagyok, a panaszok sem tulságosak, mert — mint értesülünk, elvéve történhetik meg, hogy a dohányraktár nem egészen megfelelő árut ad ki. Munkatársunk ma felkereste Jálba dohányraktári főnököt, aki a legnagyobb készséggel mutatta meg az egész raktárat és mindenféle cigarettából, szivarból és dohányneműből felbontott egy-egy csomagot. Az azokban levő áru mind kifogástalan volt. Megmutatta azonban Jálba főnök a dohányraktárnak azt a részét is, ahol a nedves, penészes vagy egyéb okok miatt meg nem felelő árut halmozta fel. Ez természetesen nem kerül kiadásra. A főnök a következőket mondotta?

— A legnagyobb óvatossággal járok el, hogy a közönség teljesen kifogástalan szivnivalóhoz jusson. Alaposan megnézem az árut, mielőtt a kezeimből kiadom, de ugyanígy kell eljárni a kereskedőnek is, amikor átveszi azt. Ha az áru nem jó, akkor adja vissza rögtön és megfelelővel cserélem ki. A mi raktárhelyiségünk teljesen száraz és itt semmi baja nem történhetik a készletnek. Az itt

látható rossz áru már Temesvárról érkezett így. A legutóbb is az egyik vagonba egy sarkon becsorgott az eső és az ott elhelyezett dohánytermékek természetesen márt átáztak. Megtörténhetik azonban az is, hogy a tözsdésnél, illetőleg a kereskedőnél meggyökre az áru nem megfelelő kezelés miatt. Nedves helyen tartják a dohányterméket vagy olyan helyre teszik, ahol folyadék csöppenhet rá és nedves áru van mellette, amelynek vizeitartalmát az arra érzékenyen reagáló dohánynemű átveszi. A közönségnek joga és kötelessége, hogy a meg nem felelő árut a legintézetesebben utasítsa vissza. A raktárban levő rossz árut, — akármi baja is legyen — visszaküldöm Temesvárra, mint fogyasztásra és forgalombahozatalra teljesen alkalmatlant.

.....
Dramát ír a szalontai gyilkos
Az általa előidézett tragédiát akarja színpadra vinni.

(Oradea-Nagyvárad, aug. 12.) Az utóbbi időben Tvostit Cassian, a szalontai gyilkos nem igen hallgatott magáról. Egykedvűen morzsolja élete napját az ügyészség fogházában s várja a földi igazság szolgálatát. Már örültséget sem szimulál, csendesesen beletörődött sorsába, amely ki tudja hozhat-e még valami jót számára. Tvostit Cassian most újabb szerepet: kérelem fordult dr. Sovrea vezető ügyészhez, kaligrafikusan megírt kérvényében nagy dolgok elhatározását jelentette be.

Az írja a főügyésznek:
— Tartozom az emberiségnek egy szolgálattal, amikor megakarom írni egy drámában — melynek főhőse én vagyok — a szalontai tragédiát, okuljon belőle az emberiség. — Dramám hétfelvonnásos lesz s orosz nyelven fogm megírni. Rajtam kívül szereplői lesznek a drámának mindazok, a kiknek csak valami szerepük is

volt ebben az ügyben. Nem hagyom ki az újságírókat sem, akik sok mindent, a valóságnak meg nem felelő dolgokat írtak rólam.

Miután részletesen elmondja még Tvostit, hogy ennek a drámának a megírásával saját lelkiismeretét is meg akarja nyugtatni, papírost, tollat és tintát kér az ügyésztől, hogy munkájához hozzáfoghasson.

A vezetőügyész teljesítette Tvostit kérését. Bevitték neki az írószereket leclájába s rövidesen munkához is fog talán.

A fogház cellájában vajdó dráma bizonyára nem lesz irodalmi esemény, de mindenesetre érdekes megnyilatkozása egy lelkében önmagát mardosó gyilkos lelkének...

.....
HA LAPUNK részére közölni valója van, telefonon is bemondhatja. TELEFON SZÁM 151.

Művészet.

* Két nap választ el csupán az öreg színészek előadásától, amikor Szigeti József népszínműve, a Vén bakancsos s fia a huszár kerül színre Heppesnével, Harmath Jolánnal, Botos Blankával, Huszár Károlyval, Gergely Lajossal, Ladiszlával, Erdélyivel és Faludy Károlyval. Szünetben Mayer Kató énekel. A karmesteri széket Gellért Pál foglalja el. Az előadást az öreg színészek allegorikus képlete vezeti be. Jesyek téliszínház pénztárában válthatók.

* Uj színházi kerület van alakulóban. Kolozsvárról jelentik: Zilah városa a múlt héten köriratot küldött Torda, Nagyenyed, Szamosujvár, Szilágyosmlyó, Nagykároly és Nagybánya városokhoz, amelyben felszólította őket, hogy a nyolc város alakítsa önálló színházkerületet, amelybe természetesen Zilah is tartozna. Ha a nyolc város a színházi kérdésben érdekszövetségre lépne — mondotta a körirat — akkor egy szintársulat kellő megélhetést találna. A köriratra eddig csak Szilágyosmlyó küldötte választát, amely közölte, hogy nem fogadja el Zilah város javaslatát, mert nem akar elszakadni Szatmártól és mert Földes Mihály színházgatóval már megállapodást létesített. Valószínű, hogy a többi hét város megalkotja az önálló színházkerületet.

Az Aradi Közlöny apróhirdetéseinek gyűjtőhelye.

A hirdető közönség kényelmére Aradon, a Kerpelfele könyv- és papírkereskedésben, Fischer Eliz-palota, gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol apró hirdetések naponta délután 5 óráig adhatók fel. Aki nek az Acsev. palotában levő kiadóhivatalunk nem esik utjába, apróhirdetéseit gyűjtőhelyünkön adja fel, mely lapunk másnapi számában megjelenik.

Trockij ölette meg a cseka vezérét, Dzserszinszkijt.

Részletek az orosz terrorista-főnök halálának körülményeiből.

(Berlin, augusztus 12.) Az *Aradi Közlöny berlini tudósítójától*: Mindnyájunk élénk emlékezetében él még az a hiradás, mely nem is olyan rég repült szét világ-gá, hogy a félelmes orosz cseka vezére, Dzserszinszkij, a legvadabb baloldali kommunistavezér, hirtelenül meghalt. Oroszország, melynek földjén ma sem szüntek meg teremni a legendák, Dzserszinszkij halálát is körülvette a gyilkosság meséjének vérpárás levegőjével és azonnal kombinációk születtek, melyek lehetnek igazak is, nem is, a jelen pillanatban azonban mindenesetre ellelőzhetetlenek. Az alábbi értesítések, amelyeket az itteni orosz szervezetek Moszkvából megbízható helyről kaptak, valószínűvé és érthetővé teszi az a belpölitikai helyzet, mely ma Oroszországban uralkodik és amely két táborra osztva a kommunistákat, a testvérharc véres veszélyével fenyeget. A „jobboldali kommunisták” le akarják rázni magukról azokat a véres bilincseket, amelyek Dzserszinszkij és társainak öröklött terrorja rakott az orosz-ságra és nagyon természetes, hogy ha annyi ember gyilkosát erőszakkal teszik el utjukból.

A moszkvai hírek szerint június 16-án a politikai hivatal tagjai, Sztalon, Trockij, Dybenko, Zyrupov és Sztucska, titkos ülésre jöttek össze, amelyen elhatározták, Dzserszinszkij eltávolítását az aktív politikai élet körétől. Dzserszinszkij „likvidálásánál” résztvett néhány csekista is, többek között Apeter, Bakajev, Glasner, Fischner és a forradalmi háborus tanács néhány tagja, akik azt a javaslatot terjesztették elő, hogy Dzserszinszkijt kényszeríteni kell, nyujtsa be lemondását tekintettel szivbajára. Dzserszinszkij azonban vonakodott ezt a követelést teljesíteni. Erre három napra lakásába internálták és kijelentették előtte, hogy a párt központi bizottságából kizárják s pártbírószág elé állítják. Dzserszinszkij ekkor merényletet kísérelt meg Trockij ellen, azonban lefegyverezték és Apetert, Fischnert és még néhány csekistát rendelték ki őrzésére. Ezután a moszkvai garnizon néhány vezetője megbeszélést tartott, a melynek alapján Trockij kiadta a parancsot, hogy Dzserszinszkijt el kell tenni láb alól. Először úgy tervezték, hogy felakasztják, később azonban párnával fojtották meg. A moszkvai csekisták izgatott hangulatára való tekintettel a pétervári garnizon egyes csapatait rendelték Moszkvába. A forradalmi tanács rendelkezése husz csekistát letartóztattak és elrendelték a szökésben levő K. Aussin Belosoczkijnek, Dzserszinszkij titkáranak letartóztatását.

Dzserszinszkij lakásának átkutatásakor sok pénzt, briliánst és egy értékes drágakövevel díszített patriarkabotot találtak. A nála lett számos dokumentum között egyike a legérdekesebbnek Dzserszinszkij naplója, ezután egy lista, amelyen felsoroltakat megbízhatatlanságáért üldözni kellett volna. Találtak még több iratot különböző külföldi kereskedelm-

lyben, melyekben nagy összegeket kínálnak fel Dzserszinszkijnek különféle koncessziók kijárásáért. Üzleti papirjai között több szerelmeslevelet és két pornografikus képekkel teli albumot is lettek.

Dzserszinszkij levelezésében legérdekesebbek az ismert operaénekesnő, Tatjana Bach levelei, aki barátja volt Dzserszinszkijnek. Valószínű, hogy az énekesnő ingóságait el fogják kobozni.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Megreformálják az adókvétést

Ezután háromévenként vetik ki az adót.

(Kolozsvár, aug. 12.) Tegnapelőtt Kolozsvárra érkezett egy pénzügyminiszteri vezérfelügyelő aki kijelentette, hogy az adókvétési rendszert legközelebb revízió alá vonják és olyan eljárást inaurálják, amely hasonlítani fog a régi magyar adókvétési rendszerhez. A gazdasági helyzet ma már annyira konszolidálódott, hogy feleslegesek nemcsak az

évenkénti kvetések, nemcsak azért, mert a kvetések nagy adminisztratív terhet jelentenek, de mert az eljárás súlyos nehézséget jelent a kereskedelemre, iparra. Ezután három évenként vetik ki az adókat, ami ma már nem jelent különösebb nehézséget, mert a gazdasági helyzet annyira stabilizálódott, hogy nagy jövedelemelőtolódásokra nem igen lehet számítani.

Zürichben 2.37.50, Párisban 16.65 a lej.

Helyi valutáarak. (Augusztus 12.) Pénz: Márka 51, dollár 218, angol font 1060, francia frank 6, lira 7, cseh korona 6.40, magyar korona 326, dinár 3.70, schilling 30.70, svájci frank 41. — Árú: Márka 52, dollár 220, angol font 1070, francia frank 6.40, lira 7.40, cseh korona 6.60, magyar korona 320, dinár 3.80, schilling 31.20, svájci frank 42. *Kifizetések*: Berlin 53, Amsterdam 89.90, Newyork 221.50, London 1081, Páris 6.25, Milánó 7.44, Prága 6.59, Budapest 320, Zágráb 3.94, Bécs 31.45, Zürich 43.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus 12.) Berlin 123.05, Amsterdam 207.60, Newyork 517.12.50, London 2514, Páris 13.95, Milánó 17, Prága 15.32.50, Budapest 72.25, Belgrád 9.12.50, *Bucuresti* 2.40, Varsó 58, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdézárlat. (Augusztus 12.) Berlin 123.10, Amsterdam 207.60, Newyork 517.12.50, London 2514.50, Páris 14.20, Milánó 17, Prága 15.32.50 Budapest 72.30 Belgrád 9.12.50, *Bucuresti* 2.37.50 Varsó 58, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Augusztus 12.) *Kifizetések*: Páris 6.10, Berlin 52.60, London 1072, Newyork 220, Milánó 7.35, Zürich 42.75, Bécs 31.30, Prága 6.51, Budapest 31.20. *Valuták*: Napoleon 870, márka 53, leva 1.60, török lira 1.20, angol font 1070, francia frank 6.60, svájci frank 43, lira 7.75, drachma 2.60, dinár 3.85, dollár 221, lengyel zloty 20, schilling 32, magyar korona 32, cseh korona 6.65.

= Céghivatali hírek. Az aradi törvényszék céghivatala közli, hogy a kereskedelmi és iparügyi miniszter engedélyezte az Uzinele Haits Eidamrt, mérleggyár cégbejegyzését. Az új vállalat 5 millió lej részvénytökével alakult.

Mielőtt butort vásárol,
tekintse meg 18763
Bruckner butorgyár raktárait
Arad, Str. Ghilba Birta 18.
Cégtulajdonos: VAJNA ADOLF.

S P O R T.

Országos gyaloglövőverseny Aradon.

Érdekes párharc aradi és bucaresti céllövők között.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi vadászati felügyelőség körültekintő és nagyszerű rendezésében ma kezdődött meg a Gloria-CFR sportegyesület telepén az országos élógalamb, agyaggalamb és üveggömblovó verseny, amelyen Románia legjobb céllövői vesznek részt. A küzdelem azért is rendkívül érdekes, mert Arad és Bucuresti között folyik a harc az elsőségért. A bucarestiek kitünően szerepelnek és így igen nehéz munkát adnak Arad és a megye kitünő képességű vadászainak. A sporttelepen megjelent Mocioni Antal királyi fővadászmester is, aki egyenesen Bucurestiből jött a versenyre hatafimas, új Buicksportkocsiján és ő is benevezett az élógalamblovészetre. Megjelent az előkelő nézőközönség sorában Prodan generális, hadosztályparancsnok, az aradi helyőrség parancsnoka is.

A délelőtt 10 órakor kezdődött verseny első programpontja üveggömblovóverseny volt 15 üveggömbre, 15 méter távolságból. Az első, 2500 lejes díjat báró Bohus Zsigmond nyerte. 15 találat, a második, 1500 lejes díjat Sármezey Antal vitte el 14 találat. A harmadik, 1000 lejes díjon báró Bohus László, G. A. Plagino, — az országos vadászfederáció elnöke, — Bánthy Sándor és Czárán János osztozkodtak. — Ugyancsak délelőtt került lebonyolításra az agyaggalamblovóverseny, 15 agyaggalambra 12 méteres távolságról. A vadászati felügyelőség 6500 lejes első díjat De Cavura Constantin (Bucuresti) nyerte meg 13 találat. A 2500 lejes második és az 1000 lejes harmadik díjon pedig Czárán és Plagino osztoztak 12—12 találat. Délután került lebonyolításra az élógalamblovóverseny, a program egyik legérdekesebb száma. A földművelésügyi miniszter 15.000 lejes díjáért a többi programpontra összes benevezettek és a délben érkezettek is

sikra szállottak. A 10.000 lejes első és a 3000 lejes második díjon báró Bohus László és G. A. Plagino osztoztak meg, úgy, hogy fejenként 6500 lejt kaptak, miután mindkettőjüknek 12 találatuk volt 14 lövésből. A kétezer lejes harmadik díjat De Cavura Constantin kapta, akinek 11 találat volt.

Pénteken délelőtt és délután az előnyversenyeket és a vigaszversenyt tartják meg. Lesz agyagalamb, élógalamb és üveggömblovés. A vadászati felügyelőség ötezer lejes díjáért azok fognak versenyezni, akik egyetlen versenyben sem vittek el díjat.

Mulatság.

— Az aradi nyomdászok augusztus 22-én Ujaradon, a Kornett-féle vendéglőben rendezendő kertünnepélye sokáig emlékezetes marad a közönségnek. A rendezőség a legnagyobb körültekintéssel fáradozik azon, hogy a közönség a legjobban érezze magát úgy délután valamint este a táncmulatságon. Belépő-díj délután 20, a táncmulatságra személyileg 40, családileg (3 személy) 80 lej.

Megalakult a cégtáblák vizsgáló bizottság.

A jövő hónapban kezd meg a működést.

(Saját tudósítónktól.) Megtrtuk mai számunkban, hogy belügyminiszteri rendelet érkezett a hibás román szövegű aradi cégtáblák kijavítására. A rendelet szerint bizottságot kell alakítani, amely üzletről-üzletre járva megállapítja, mely cégtáblák hibásak, s kötelezi a tulajdonost a kijavításra. A kijavításért a bizottság semmi díjat nem követelhet. Ma délelőtt megalakították az aradi város házán a bizottságot, amely valószínűleg legkésőbb a jövő hónapban megkezdí működését. A bizottság tagjai: Stamatiad tanár, Ciucean István tanár, Gáspár János tanár, Coarus Aron író és Popa Constantin városi kultúratanácsos lettek.

M O Z I.

xx „Bécs legvidámabb embere” filmszenzáció péntektől az aradi Apollóban. Ma, pénteken rendkívül érdekes, szenzációs új filmet mutat be az aradi Apolló mozgószínház, a mely mindenütt példátlanul hatalmas sikert aratott. A film főszerepeit Várkonyi Mihály és Korda Mária alakítják és hatásos szerepükben tökéleteset nyújtanak. Az előadások 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx „A Notredamei toronyór” repíze ma péntektől az aradi Urániában. A múlt év elején mutatták be Aradon ezt a mélyhatású slágerfilmet és aki megnézte, soha sem felejtí el a tragédia lebilincselő jeleneteit. Hugó Viktor világhírű regénye után készült ez a filmóriás, amely minden idők legkézzelvezhető alkotása. Quasi modo szenzációsan megdöbbentő erejű szerepét Leon Chaney alakítja elbűvölő hatással. Az előadások 5, 7 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx Jön! „A megbélyezett” nagy kalandorfilm.

xx A Marosparti mozgóban ma a legszebb film: a „Meggyalozott” a világhírű filmművésznővel Norma Talmadge-el kerül vetítésre.

Képkerevezéseket

legjutányosabb árért, képek, tükrök, órák, szövetek, vásznak, csillárok, sezlonok legelőnyösebb árért, részletfizetésre is

ARTA-nál Arad, Calea Banatului (Asztalos S.-u.) 5. sz.

Osszehivják

a nemzetvédelmi tanácsot Nagyszabású tervét a hadsereg átszervezésére.

(Bucuresti, aug. 12.) A Dimineata értesítése szerint Mircescu hadügyminiszter Averescu tábornokkal együtt elhatározták, hogy szeptember végére összehivják a nemzetvédelmi tanácsot, amely a király elnökletével meg fogja alapítani a hadsereg tíz évi költségvetését és annak realizálási módokat, amelyek függetlenek legyenek esetleges kormányváltásoktól. A konferenciára meghívják valamennyi politikai párt vezetőit is, hogy biztossák a konferencia eredményességét. Hadügyi körök egyébként kategorikusan megcafolják a katonai szolgálati idő lezárásáról elterjedt híreket.

Felelős szerkesztő: RETHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judejului.

NYILTTÉR

8 roval alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget

FIGYELMEZTETÉS

Imbroáné Traian radnai lakos adosságaért a család tudta és beleegyezése nélkül semminemű felelősséget nem vállalunk.

Radna, 1926. aug. 12.

4879 Imbroáné-család.

MINISTERUL JUSTITIEI COMISIUNEA DE NATURALIZARI

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelora cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Domnule Ministru!

Subsemnata Goldstein Etelea, comerciantă din Arad, Piața Pestelui No. 47-3, cu onoare vă rog să binevoiți a-mi acorda cetățenia română fiind a mă stabili definitiv în România.

Cu perfectă stimă:

4886 Goldstein Etelea.

MINISTERUL JUSTITIEI COMISIUNEA DE NATURALIZARI

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelora cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege.

Domnule Ministru!

Subsemnatul Alfred Wagner cu pus serman de profesiune comerciant domicinat în Arad, Bulevardul Regina Maria No. 9, cu respect vă rog să binevoiți a dispune naturalizarea fiind a mă stabili definitiv în România unde am toate interesele.

Cu deosebit respect:

4887 (ss) Wagner Alfred.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésért ára hétköznap 4 lej — banai vasárnap 6 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat négyzetessel kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 8 óráig veszzük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 60 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szüvegét, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhetők, azt minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Levelezés.

MÁRIKA! Irjon közelebbi adatokat személyéről, hogy magára ismerhessek.

Alkalmazás.

HÁROM ötfiáratu malom kezelését vállalja gépészti vizsgákkal Kogyas Jusztin Zaránd, jud. Arad. 4883

INTELLIGENSEBB leány gyermek mellé ajánlkozik. Leveleket „Gyermekszere” jelkévével az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbítja. 4881

KIFUTÓ LEÁNY azonnal felvétetik Arad, Str. Consistoriului 12. I em. feljárt hátul az udvarban. 600

Lakás.

ARAD. Bulevardul Regele Ferdinand közelében keresek 1 vagy 2 butorozott szobát. Címeket Hotel Dacla, száca 6. 10370

GYERMEKTELEN házaspár keres augusztus 20-tól egyhónapi időre város központjában butorozott szobát konyhasználattal. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérem. 4888

Vétel és eladás.

EGY modern, alig használt fekete füstölt tölgyebűdű eladó. Szepessyné, Arad, Calea Aurel Vlaicu 27. 4892

JÓKARBAN levő bedörzsölt tölgyiábutor elköltözés miatt eladó. Arad, Str. Nicu Filipescu (Flórián-u.) 36-38. 4884

PERZSASZÖNYVEGEK, gyári ebédő szőnyegek, komplett uriszoba, ebédő, hálóberendezések, íróasztalok, könyvszekrények, rollós iratszékény, bőrfotelek, vitrin, zongorák, férfikabátok, finu nadrágok, plüsch asztal és széklon terítők, függönyök, stercok, gyermekpaplan, ágy- és asztalneműk, kézi mángorló, gyermekkosci, rézmosdó, különböző butordarabok, díszfárgyak, festmények, stb. eladók. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. sz. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

ELADÓ komplett ebédő. Megtekinthető d. u. 2-4 óráig Strada Consistoriului 2., II. 5. (Szántay-ház.) 4877

BUTORLERAKATBAN legelőcsőbb árban kaphatók: ebédők, hálószobák, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 3 és Str. Moise Nicoara (Petőfi-u.) 9. 2122

EZÜSTÖT, pianót, zongorákat, szőnyegeket magas árban veszek. Salon Artistique Arad, Fischer Elz-palota. Antik butorok részletre kaphatók. 2016

ANTIK BUTOROKAT, különböző szoba-berendezéseket, egyes butordarabokat, íróasztalokat, székeket, perzsa- és gyári szőnyegeket, fehérneműket keresek sürgősen bizonyányba s azok gyors eladásáról gondoskodom Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

varrógépek, kerékpárok, motor-kerékpárok legelőcsőbb beszerzése

Elsőrendű anyagból, saját műhelyben készült férfi, női és gyermekcipők legelőcsőbban szereshetőek. Kaupert Adám cégüzletében Arad, Str. Eminescu (Deák F.) 20-22.

Uveg-, porcellán-, zománcozott edények, befestés üvegek bármily mennyiségben legelőcsőbban „GLORIA” üzletben, Arad, Piața Pestelui (Hal-tér) 13. és Damjanich-u. 11.

Ingatlan.

GAZDÁLKODÁSRA alkalmas magánház istállóval eladó. Arad, Str. dr. Rațiu 86. 4821

Üzlethelyiség

(bevezetett fűszerüzlet) esetleg más üzletnek is, egyszoba, konyha, fürdőszoba lakással, nagyon olcsón átadó. Kizárólagos megbízott: György „MUREȘ” Irodája Arad, Str. Unirei. 15250

Bösendorfer zongora,

telekét, erős hangu vasszerkezettel 35.000 L.

Pianó

jó állapotban, barna vasszerkezettel 35.000 lejért átadó. — MELIS Arad, Str. Pompiliu (Kacsa-u.) 21. oz.

Magánházat keresek megvételre

a bevételekben készpénz fizetés mellett lehetőleg a város géopontjához közel. Ugyanők teljesen kizárva. Részletes feltételekkel megírt ajánlatokat „Ház” jelkévére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4880

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Nb. Steiner Dezső csődügyében a csődömegárui és felszerelési tárgyak 1926. augusztus hó 19-én délután 3 órakor alulírott irodájában nyilvános szobeli árverésen elárvereztetnek. Az árak és az árverési feltételek alulírott nál mektekinthetők.

Pancota, 1926. aug. 11.

Dr. Staubesand Keresztély, 4882 csődömeggondnok.

ELADÓ MAGÁNHÁZAK.

Mikes Kelemen-ucca szomszédságában három szobás magánház 450.000 lej. — Ugyanott közel három szoba, fürdőszobás magánház, parkirozott udvar, kert, pince, esslingeni rollókkal, 650.000 lej. — Belvárosban 4 szoba, fürdőszobás, villaszertű magánház, 620.000 lej. — Az egész ház azonnal elfoglalható. — Központhban 3 szoba, fürdőszobás magánház, iparműhellyel, 550.000 lej. — Ferenc-tér közelében 4 szoba, fürdőszobás magánház, parkirozott udvar, villany, vízvezeték, 760 ezer lej. Cukorgyár közelében két szobás magánház, parkirozott udvar, kert, 320 ezer lejért sürgősen eladók. Megbízott: Geiser Ferenc forgalmi irodája Arad, P. Avram Iancu No. 21. 16764

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ioan Sambura

műszerezésből Arad, Strada Bărăgești 6.

G. 9004—1925-3

PUBLICATIE DE LICITATIE

Pe baza decizului judecatoric mixtă Arad No. de mai sus 1 dulap de pranzitor, 1 divan tras cu plüsch, 1 oglindă toalet, 1 garderoba cu 2 uși, 1 sezlon și 1 spalator cu oglindă și cu marineză prețuite în suma de lei 3000 cuprins în favorul Văd. lui dr. Maximilian Kertész contra pentru suma de lei 1000 capital, interese de 5% dela 1. Iulie 1922, precum și speșele staverită până în prezent se vor vinde licitație publică în Arad, Str. Românului No. 6, în ziua de 16. August 1926, la orele 3. conf. art. de lege LX. §.ul 107. și 108 din anul 1881. al legii execuțională. Arad, la 23. Iulie 1926. 4890. Șef portărel.

Ross villanyégők!

becserélése ráfizetéssel, garantált gyártmányú, törött üveg és porcellán tárgyak szakszerű ragasztása, képkerevezés és ablakvezésként olcsó vállalatok. SCHWARZ üveges Aradon, a zsidótemplom mellett. 1811

Hajek Antal utódánál

Arad, Str. Metianu (Forray-u.)

- 6 személyes virágos étkező készlet Lej: 1500.—
- 6 személyes virágos tea vagy kávé készlet Lej: 480.—
- 6 személyes virágos oszonás készlet Lej: 170.—

Ugyanott legelőcsőbban nézeajándék tárgyak a legnagyobb választékban kaphatók.

Főútvonalon

raktárnak vagy műhelynek alkalmas nagy, száraz helyiség, uccal bejárattal, kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4834

„A ROKA” vezet.

BUDAPESTI

kisebb különleges gépgyár az országban egyedülálló — állami üzemekben is kintin bevezetve — tőkés társat keres. — Ajánlatok „K. B. 1548.” jelkévére Blockner J. hirdető irodájába Budapest, Sommelweis u. 4. kéretnek. 4880

Villanymotort

egy 0.3 vagy 0.5 lóerős kétfázisut 2 x 105 volt

megvételre keresünk

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.